

Kaikki pelaa,
ihan oikeesti.

Icehearts

Enemmän kuin urheilujoukkue

- Icehearts – ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä joukkueurheilun avulla koulussa ja vapaa-ajalla
- Icehearts on enemmän kuin urheilujoukkue. Icehearts on toimintamalli, joka on kehitetty ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja edistämään hyvinvointia. Icehearts on työväline ja yhteistyökumppani kunnan peruspalveluille.
- Icehearts on joukkueurheilun toimintamalli lapsen hyväksi sekä sosiaalityön, koulun ja vapaa-ajan tueksi. Iceheartsin tavoitteena on ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää sosiaalisia taitoja ja luoda lapsille pitkäkestoinen ja turvallinen aikuisen läsnäolo läpi kasvun nivelvaiheet. Icehearts-filosofia tukee lapsen kasvua itseensä luottavaksi ja toiset huomioonottavaksi joukkueen jäseneksi. Toimintamalli perustuu arvomaailmaan, joka antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden.
- Icehearts on poikkihallinnollinen toimintamalli, jossa työskennellään yhdessä sosi-aali- ja sivistystoimen ammattilaisten kanssa. Toimintamalli on tunnustettu ja pal-kittu mm. seuraavin tunnustuksin: Vuoden Kasvattaja 2012, Euroopan innovatiivisin toimintamalli rikosentorjunnassa 2011, Unicefin lapsen oikeuksien vaikuttaja 2008. Muut tunnustukset löydät www.icehearts.fi nettisivuston materiaalisalkusta.

Välittäminen, tasa-arvoisuus ja reiluus ovat voittamista.

Icehearts pähkinäkuoressa

- Icehearts-toimintamalli on perustettu vuonna 1996 Vantaalla.
- Icehearts-toimintamalli on pojille suunnattu varhaisen puuttumisen innovatiivinen toimintamalli. Se on pitkäkestoista ja ammatillista kasvun tukea lapsille, joista on huomattu erityinen huoli. Yksi ammatillisin perustein valittu joukkue toimii 12 vuoden ajan. Joukkuetta ohjaa kasvattaja, jolla on ammatilliset pätevyudet joukkueen johtamiseen.
- Joukkueeseen valitaan lapsia, joista huoli on huomattu varhain ja jotka tarvitsevat erityistä tukea kasvussaan. Tämän lisäksi joukkueeseen valitaan lapsia, joilla ei olisi syystä tai toisesta mahdollisuutta ottaa osaa harrastustoimintaan. Tyypillinen Icehearts-poika on maahanmuuttajan, yksinhuoltajan tai suurperheen lapsi, joissa resurssit harrastustoiminnan mahdollistamiseen ovat rajalliset.
- Joukkueeseen valitaan kunnan sosiaalitoimen ja koulun henkilöstön avulla lasten ydinryhmä 6-vuotiaina (noin 10 lasta). Joukkue täydentyy siten, että maksimimäärä on 20-25 lasta. Pieni aloitusryhmän koko selittyy sillä, että joukkueen sosiaalinen kantokyky on rajallinen. Alussa on tärkeä varmistaa, että kantokyky ei ylitä. Mukaan valitaan lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea elämäänsä matkalla kohti aikuisuutta.
- Varhainen puuttuminen ja pitkäaikaisen avun tarjoaminen tarjoaa parhaan mahdollisen tehokkuuden ja tuloksen. Joukkueen eliniän ollessa pitkä, voi kasvattaja tarjota tukeaan mahdollisimman moneen haasteeseen, joihin lapsi ja perhe tarvitsevat tukea. Pitkäkestoisesta toiminnasta erityistä tukea tarvitsevat lapset saavat apua riittävän kokonaisvaltaisesti, jolloin näkymä kuntoutumisessa on hyvä.
- Toimintamallissa liikunnan ja urheilun tehtävä on ennaltaehkäistä ylipainoa ja kottaa mukana olevien lasten fyysisistä ja psyykkistä kuntoa sekä sosiaalista elämänpäiriä. Joukkuelajit tekevät kumppanuuteen oppimisen ja kasvamisen mahdolliseksi. Lisäksi pelaajat oppivat käytännössä, mitä työnteko merkitsee omille taidoille.
- Joukkueita on Vantaalla, Helsingissä, Ulvilassa, Seinäjoella ja Lahdessa. Valtakunnallisesti Icehearts-toimintaa ohjaa kattojärjestö Suomen Icehearts ry.
- Icehearts-toimintamallin edellytyksenä on kunnan kaikkien toimialojen saumaton yhteistyö. Syrjäytyminen koskettaa kaikkia, elämä ei ole lokeroitua.

Kun tuntee olevansa tervetullut, ei halua jäädä pois.

Kriittiset menestystekijät

- Pitkäkestoisuus, luottamus
- Sitoutuminen, vastuullisuus
- Yhteistyö ja kumppanuus kaupungin kanssa
- Vähäinen byrokratia joustavuus, nopea reagointi tarpeeseen
- Kasvattajan asenne
- Ammatillinen osaaminen
- Icehearts kasvattajakoulutuksen rakentaminen

Toimintamallin hyödyt

- Ennaltaehkäisee huostaanottoja, osattomuutta ja syrjäytymistä
- Vähentää eriarvoisuutta
- Rauhoittaa kohdekoulua sekä tukee koulun työyhteisöä
- Ehkäisee lintsaamista ja koulun keskeyttämistä
- Tukee siirtymistä peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen ja edelleen itsenäiseen, vastuulliseen aikuisuuteen
- Kohentaa inhimillistä hyvinvointia

Me puutumme, mutta emme puutu!

Icehearts-strategia

Visio

- Icehearts on tulevaisuudessa Suomen paras, toimivin ja kustannustehokkain innovaatio syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä

Missio

- Icehearts toimintamalli mahdollistaa vapaa-ajan harrastustoiminnan lapsille, joille sen järjestäminen on haaste
- Ammattitaitoiset kasvattajat huolehtivat lapsen kokonaisvaltaisesta kehityksestä koko lapsuusiän, aina aikuisuuteen saakka

Strategiset tahtotilat

- Identiteetti organisaationa, jossa lapset saavat konkreettista tukea kasvussaan ja heistä pidetään kokonaisvaltaisesti huolta 12 vuoden ajan
- Kasvattajien hyvä koulutustausta, korkea asenne ja luja sitoutuminen joukkueitaan kohtaan
- Ammatillinen ja innovatiivinen tapa kohdata lapsi kokonaisvaltaisesti niin koulussa, kuin vapaa-ajallakin
- Korkea työmoraali ja joustava työote

Arvot

- Pitkäjänteisyys
- Ammatillisuus
- Sitoutuneisuus
- Yhdenvertaisuus
- Innovatiivisuus

Kohtaaminen on aina täynnä iloa ja lämpöä.

Jääsydänlapsen polku

Kasvattaja

- Icehearts on oivallinen työkalu sosiaalityön tekemiseen lasten ja erityisesti poikien kanssa. Enin osa pojista on kiinnostunut liikunnasta ja osallistuu mielellään ohjattuun urheiluharrastukseen. Heidän motivoimisekseen ei tarvitse ponnistella kohtuuttomasti muutaman ensimmäisen toimintavuoden aikana. Kasvattaja käyttää työkalunaan harrastusta, jonka parissa hän on toiminut lapsuudestaan lähtien ja siirtää omaa intohimoaan omaan lajiinsa lapsille.
- Kasvattaja tuo lapsille luontevasti kiinnikkeen oman sukupuolensa erityisyyteen. Suuri osa mukaan valittavista lapsista tulee perheistä, joissa miehen rooli kasvattajana on olematon tai vähäinen. Yksinhuoltajien poikalapsille kasvaminen oikeaan miehisyyteen on hankalaa. Monesti saattaa olla niin, ettei lapsi tapaa miestä työssä omassa kasvuympäristössään ennen yläasteen koulua. Icehearts toimintamallissa lapsi tapaa lähes päivittäin miehen.
- Kasvattajalle sitoutuminen on ehdottoman isossa roolissa toimintamallissa. Pystyäkseen tukemaan lapsen kasvua, lapsen pitää ymmärtää, että tämä kasvattaja ei ole menossa minnekään. Yhdessä kasvaminen on tärkeää toiminnassa sekä aikuiselle että lapselle.
- Kasvattajan oleellisena työkaluna toimii normaali suhde lapsiin ja ryhmään. Aito kiinnostus lasten kehitystä ja kasvua kohtaan auttaa. Lapselle on tärkeää saada vastaanotettua kasvattajalta viesti, että on tervetullut mukaan toimintaan. Kasvattajan täytyy jatkuvasti kysyä itseltään, minkälaisen ihmisen luokse lapsen on mukava tulla uudestaan ja uudestaan. Tämän perusajatuksen oivaltaminen tuottaa parhaan mahdollisen tuloksen ihmissuhteiden rakentamisessa.

Pojista miehiksi!

Toiminnan alku (esikoulu)

- Kunnan sosiaalitoimi osoittaa tilastojensa perusteella alueen, jossa ongelmallisten lasten määrä on suurempi kunnan muihin alueisiin verrattuna. Tällä alueella otetaan yhteys paikallisiin päiväkoteihin ja kouluihin, missä käydään esittelemässä toimintaa. Päiväkotien henkilökunta etsii päiväkotinsa lapsista sellaiset, joille toimintamallin kaltainen tuki olisi hyödyllinen. Tämän jälkeen Icehearts-kasvattaja tapaa lasten perheet ja kertoo tarkemmin Icehearts-toiminnasta. Vanhemmat tai vanhempi kotona päättää halukkuudestaan tarjota lapselleen mahdollisuuden osallistua. Joukkueen ensimmäinen ydinryhmä on valittu ja toiminta voi alkaa.
- Ensimmäisen toimintavuoden aikana lapset käyvät esikoulua. Tapaamisia on 1-2 kertaa viikossa ja niiden tavoitteena on sitouttaa lapset ja perheet mukaan toimintaan. Ensimmäinen vuosi on liikuntapainotteista, eikä lajilla ole vielä kovin suurta merkitystä.
- Ensimmäisen toimintavuoden aikana kasvattaja saa Iceheartsin organisoimaa koulutusta työohessa. Koulutuksen avulla kasvattaja pätevoityy kohtaamaan ongelmia, joita he kohtaavat työssään. Kasvattajan tulee pystyä tunnistamaan lasten käyttäytymisen perusteella tuki, jota he tarvitsevat. Hänen pitää löytää ongelma-käyttäytymisen taustalta jotain muuta kuin kurittomuutta ja ilkeyttä. Hänen tulee tietää riittävästi yhteiskunnallisista ongelmista ja niiden syistä. Hänen tulee ymmärtää ongelmia ja osata etsiä kunnallisten palvelujen joukosta ne palvelut, joita kukin perhe ja lapsi tarvitsevat ja ohjata/saattaa perhe tai lapsi palvelujen pariin.
- Kunnan eri toimialat valitsevat yhdyshenkilön, johon kasvattaja pitää yhteyttä säännöllisesti. (Aluerehtori, rehtori, nuorisotoimen edustaja, sosiaalityön asiantuntija, tms.)

**Lapset ovat harvoin syynä maailman epäoikeudenmukaisuuteen,
mutta eniten he tuntevat siitä kärsivän.**

Toiminnan jatko (alakoulu)

- Esikoulun jälkeen lapset siirtyvät kasvattajan kanssa paikalliseen kouluun. Kasvattajan mukana kulkemisen ensimmäinen tärkeä hetki on siis saattaen kuljettaa lapset päiväkodista kouluun ensimmäiselle luokalle.
- Koulussa kasvattaja aloittaa kohdennetun pienryhmän ohjaamisen. Mukaan otetaan lapsia, joille koulu saattaa jo ensimmäisellä luokalla olla hankalaa. Mukaan toimintaan koulun näkökulmasta voidaan ottaa lapsia, joilla on vaikeuksia sosiaalisessa kanssakäymisessä, oman toiminnan ohjauksessa, opettajien ja/tai muiden oppilaiden kanssa tai joilla on vaikeuksia oppimisessa. Kasvattaja tekee yhteistyötä opettajien ja koulun oppilashuoltotyöryhmän kanssa ja räätälöi edellä mainittujen joukossa lapsen koulupäivän ja sen jälkeisen iltapäivän tarkoitusta vastaavaksi ja lasta tukevaksi. Kasvattaja oppii tuntemaan lapsen, perheen ja hänen kanssaan työskentelevät muut aikuiset.
- Ohjatun iltapäivän järjestäminen joukkueen pelaajille jatkuu ainakin kolmen vuoden ajan. Tänä aikana kasvattaja syventää jatkuvasti tuntemustaan kaikkien yhteistyötahtojen kanssa sekä rakentaa yhteistyöverkostoja.
- Kesäisin kasvattaja järjestää lapsille päiväleirejä ja myöhemmin kokonaisia kesäleirejä tarkoitukseen sopivissa paikoissa.
- Parhaan mahdollisen tuloksen koulu ja sosiaalitoimi saavat aikaiseksi, mikäli samassa koulussa alkaa toiminta uuden ryhmän kanssa vuosittain. Ohjatun kohdennetun pienryhmän tarpeellisuus laskee lasten kasvaessa. Oman ryhmänsä lasten kasvettua ohi tämän tarpeen, kasvattaja tukee uusia kasvattajia ja ryhmiä. Tarpeen mukaan kasvattaja kykenee antamaan kotiopetusta sekä tukemaan lyhennettyä koulupäivää käyviä ryhmään kuuluvia lapsia.
- Seitsemännen toimintavuoden lopulla kasvattaja valmistautuu koulun ja kodin kanssa yhdessä siirtämään saattaen pelaajansa seuraavaan opetusasteeseen. Yläkouluun siirtymisessä kasvattajan rooli on toimia linkkinä uuden koulun henkilöstön ja perheiden sekä lasten välillä. Urheilutoiminta lisääntyy jatkuvasti lasten kasvaessa. Oman lajiliiton järjestämät sarjat pelataan joka vuosi. Toiminta painottuu enemmän iltoihin ja viikonloppuihin, sillä harjoitukset ja pelit järjestetään silloin.

Syrjäytyminen on jatkuvaa tuen puutetta!

Toiminnan syventäminen (yläkoulu)

- Yläkoulussa opiskelevien lasten tukemisessa tapahtuu suuria muutoksia. Lapset tai nuoret kasvavat ja kehittyvät huikkea vauhtia. Elämään ilmaantuu uusia asioista, joita on syytä käsitellä lasten kanssa sekä erikseen että yhdessä. Lasten liikkuminen kasvaa ja elintila laajenee yläkoulun opiskelun aikana enemmän vähemmässä ajassa kuin koskaan heidän elämässään. Tämä ajanjakso tuo mukanaan haasteita, joihin puuttuminen on välttämätöntä. Opiskelun vaatimukset kasvavat ja lapset luovat suuntaa omille jatkamahdollisuuksilleen elämässä, joita he itse eivät vielä näe. Opintoja mahdollisesti haittaavia asioita ovat päihteet, sukupuoliroolit, seurustelu ja itsenäistymisen alkaminen. Oman kehon muutokset hämmentävät mieltä ja aiheuttavat tietämättömille suuria ongelmia. Kasvattaja on tässä kehityksen vaiheessa edelleen tärkeä. Hänen tehtäväänsä on seurata ryhmäänsä ja auttaa etsimään tietoa yhdessä ja erikseen. Kaikenlainen ylimääräinen valistus on paikallaan ja vaikeidenkin asioiden käsitteleminen on helpompaa tuttujen lasten ja nuorten kanssa. Kasvattajan luottamukselliset suhteet pelaajiin ovat rakennetut vuosien saatossa, joten hän on luonteva taho tukemaan lapsia näissäkin vaikeissa haasteissa.
- Joukkueen kasvattaja jatkaa yläkoulussa lasten koulunkäynnin tukemista. Hän on perheen tukena koulussa ja sosiaalisissa tapahtuvissa keskustelutilaisuuksissa, joissa käydään läpi elämän ongelmia ja mietitään sopivia tukitoimia.
- Viimeisenä varsinaisena ponnistuksena kasvattaja on mukana suunnittelemassa tarvitsevien lasten ja perheiden kanssa jatko-opintoja nuorten ja perheiden kanssa. Kasvattajan kokemukset nuorista saattaa auttaa valitsemaan sopivan koulutusalan, jossa nuoren ominaisuudet ja lahjat kaikkine erityispiirteineen pääsisivät oikeuksiinsa. Tämän neuvonnan avulla nuori voi välttyä turhalta kokeilulta valitessaan sopivinta alaa itselleen ja myöhemmälle työuralle.
- Toimintamallin ylivertaisena ominaisuutena voidaan pitää sitä, että kasvattaja kykenee puuttumaan nopeasti kaikkien mukana olevien lasten ja perheiden ongelmiin. Tämän vuoksi mukana olevien lasten on vaikeaa syrjäytyä.

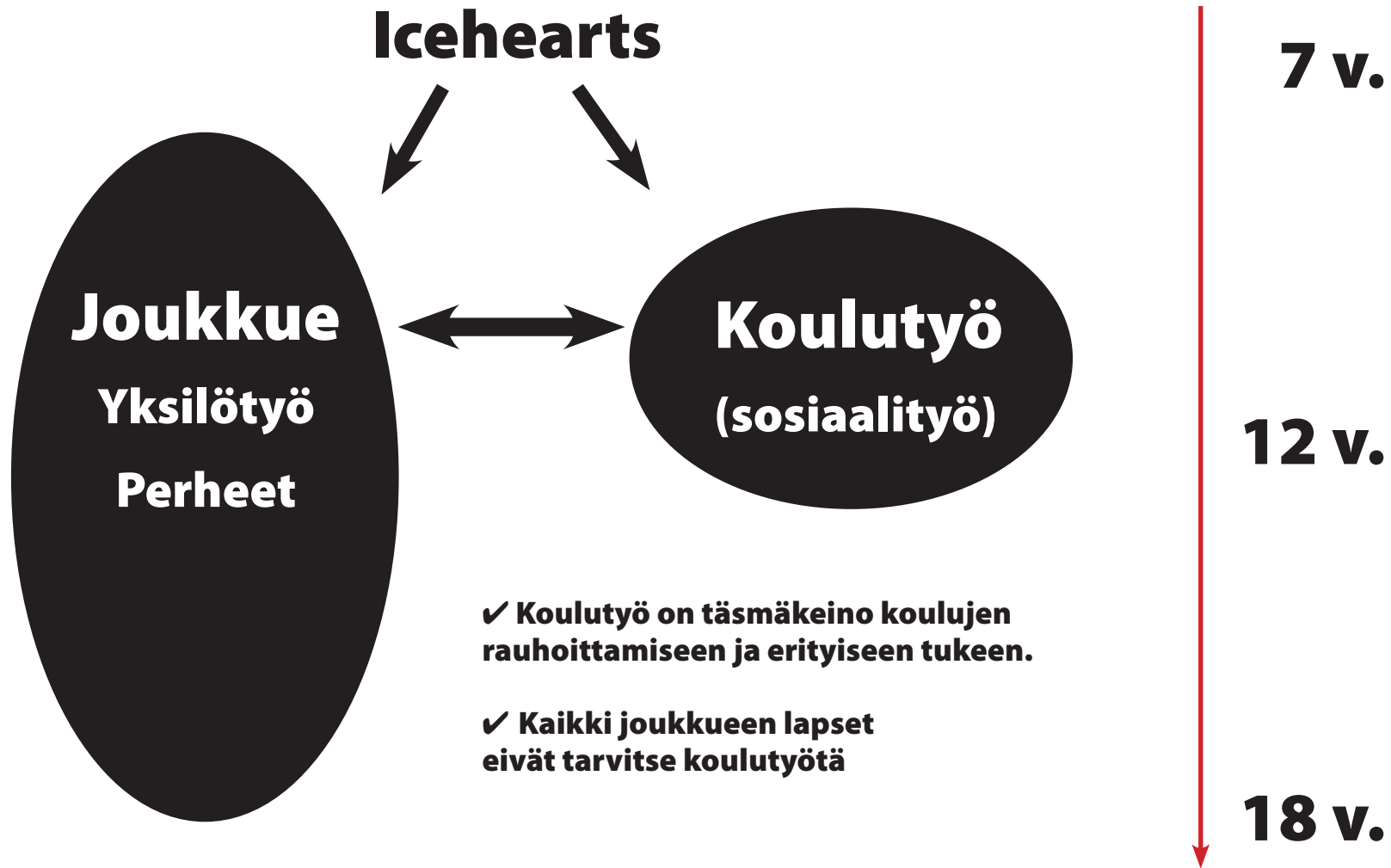
Aikuinen on kasvattaja!

Icehearts-koulutyön elementit

- Myönteinen asenne, lapsi- ja tarvelähtöisyys
- Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan suunnitelmallista kasvatusta ja tukemista niin että lapsi kykenee opiskelemaan
- Yhteistyö oppilashuoltoryhmän kanssa
- Pienryhmä- ja yksilötoimintaa sosiaalisen kasvun tueksi
- Yksilöllistä tukea itsearvostuksen ja omatoiminnan ohjauksen vahvistamiseksi
- Aikuisresurssi ja keskustelukumppani kouluyhteisössä
- Koulutyö on tärkeä osa joukkueen pelaajien tukitoimintaa

Kasvattajalla on oikeus kiintyä ja kasvattajaan on oikeus kiintyä.

Koulun kyljessä!

Kasvattajan ominaisuuksia

- Sitoutuminen
- Avoin ja erityisen myönteinen ASENNE
- Reflektioiva, vastuuntuntoinen työote
- Halu ja kyky kehittyä ja kehittää
- Sosiaali- / kasvatusalan korkeakoulututkinto
- Tiimi- ja verkostotyötaidot

Kasvattajan tehtävä

- Liialliset vastoinkäymiset kääntävät ihmisen vastavirtaan. Vastavirrassa vastaiset virtaukset aiheuttavat niitä osattomuuden ja pettymyksen tunteita, jotka saavat ihmisen toimimaan vastaisesti, eri reittiä kuin muut eli syrjäytymään hyvyydestä ja ystävyydestä. Tämän estäminen on kasvattajan tehtävä. Vastavirtaan joutuvat pitää nopeasti saada takaisin myötäiseen, jottei väärin tavoin tarvitse hankkia ystävyyttä, hyvää kohtelua, osallisuutta, lämpöä, oppia ja turvallisuutta. Tuon kaiken tuottaminen on meidän aikuisten tehtävä lapsille.

Minä olen täällä teitä varten.

Meitä on vaikea auttaa mutta se kannattaa

Lähteet: Järventie, I. 1999., Niemelä, S. 2008. ja Cacciatore, R. 2008

Arvomaailma, joka antaa kaikille mahdollisuuden.

Toimintamallin kustannukset

- Toiminnan kustannukset koostuvat koulutetun kasvattajan henkilöstökuluista sekä joukkueen väline- ja toimintakuluista
- Yhden joukkueen vuosibudjetti on noin 50 000 euroa, jolla katetaan 15-25 lapsen ryhmätoiminta
- Toimintamallin avulla ennaltaehkäistään osattomuutta ja syrjäytymistä sekä kohennetaan inhimillistä hyvinvointia
- Rahoitus koostuu kuntien, valtion ja yksityisen sektorin avustuksista

**Ei sydän jäädy, jos sitä koko ajan seuraa toinen,
joka välittää, tukee ja pitää huolta**

**VANTAAN KAUPUNKI
VANDA STAD**

Seinäjoen kaupunki

Helsingin kaupunki

Ulvilan kaupunki

Kaikki pelaa, oikeesti!

Yhteystiedot

SUOMEN ICEHEARTS RY, Unikkotie 2C, 01300 Vantaa

VILLE TURKKA > ville.turkka@icehearts.fi > 040 5581095

VELLU KILPALA (Helsinki) > vellu.kilpala@icehearts.fi > 040 5662767

MIIKA NIEMELÄ > miika.niemela@icehearts.fi > 0400 419166

TEEMU VARTIAMÄKI > teemu.vartiamaki@icehearts.fi > 040 5926122

JUKKA MARTTALA (E-P) > jukka.marttala@icehearts.fi > 044 3256441

www.icehearts.fi